

Prim. MUDr. Vladimír Koza zemřel

Jindra P.

Hematologicko-onkologické oddělení, FN Plzeň

MUDr. Vladimír Koza zemřel v neděli 17. června 2012 ve věku nedožitých 58 let.

Pro většinu osob v životě bývá příznačné to, že teprve jejich ztrátou si uvědomíme jejich výjimečnost.

Prim. MUDr. Vladimír Koza takovým typem osobnosti ale jistě nebyl. Byl to člověk, jehož výjimečnost jsme si všichni uvědomovali již během jeho života, neboť to, co za ním zůstávalo, opravdu výjimečné bylo.

Pro Vladimíra Kozu byla synonymem života práce. U jiného člověka by se dalo říci, že práci obětoval svůj život, ale u Vladimíra to asi nebyla pravda. Pro něj život znamenal naplnění nějakého cíle, splnění nějaké vize, a jestliže to logicky vyžadovalo práci – práci i za cenu obětování soukromého života – pak takto prostě žil. A takový život žil vědomě a spokojeně. Se zapálenou spartou ve svém lékařském pokoji („jeskyňce“, jak mu důvěrně říkal), s přimhouřenými očima vymýšlel stále nové nápady, projekty a vize.

Bývá zvykem na tomto místě vyčíslovat množství publikací, přednášek, odborných článků a monografií, prostě shrnout životní dílo osoby. Myslím však, že tyto údaje jsou pro Vladimírovu osobu a jeho život zcela nepodstatné. Raději více zmíním něco jiného, co za ním zůstalo.

Když po víceméně protřpěných letech na Oddělení klinické hematologie nastupoval v roce 1986 na tehdejší hematologický úsek I. interní kliniky FN Plzeň, jistě netušil, jak změny roku 1989 zásadně převrátí jeho život. Teprve v období svobody společenské mohl plně rozvinout svoji svobodu osobní – svobodu něco si vysnit a tyto sny pak realizovat. Možnost svobodně se rozhodnout a konat byla pro Vladimírovu životní filozofii zcela zásadní. Proto také v prvních letech po sametové revoluci a vlastně v celých

90. letech, dosud nesvíraných obojkem hypertrofické regulativy a legislativy, mohl položit základy všech svých profesních, a tedy i životních úspěchů.

V roce 1991 provedl první transplantaci kostní dřeně od příbuzného dárce v mimopražské nemocnici. Současně si uvědomil, že většina nemocných vhodného dárce v rodině nemá a že tato situace je ve vyspělých státech řešena registry dárců kostní dřeně. A protože jeho krédem nebylo spoléhat se na stát a jeho instituce, ale na vlastní schopnosti, založil v roce 1992 první nestátní a nezávislý registr nepřibuzných dárců dřeně ve východní Evropě – Český národní registr dárců dřeně. Ten se pod jeho vedením stal největším a nejkvalitnějším registrem v postkomunistických zemích s takřka 40 000 registrovanými dárci. Dokladem toho je i získání akreditace WMDA (World Marrow Donors Association)

v roce 2005, kterou registr získal jako čtvrtý na světě. Prostřednictvím tohoto registru jsou dnes vyhledáváni dárce pro většinu prováděných transplantací krvetvorných buněk v ČR.

Stejnou měrou primář Koza rozvíjel i transplantační program Hematologicko-onkologického oddělení, které se v roce 1994 osamostatnilo od I. interní kliniky a ve stejnou dobu začalo provádět kompletní transplantační program krvetvorných buněk (autologní, alogenní příbuzenské i nepřibuzenské). Ještě týž rok zde také byla provedena první transplantace kostní dřeně českému pacientovi od nepřibuzného českého dárce. Navíc toto pracoviště (jako dosud jediné v zemích východní a střední Evropy) získalo pod jeho vedením nejvyšší světovou akreditaci kvality JACIE a v současnosti je jedním z největších center v České republice.

V roce 2005 byl Vladimír Koza hlavním iniciátorem uspořádání kongresu Evropské společnosti pro transplantace kostní dřeně (EBMT) – opět prvního ve východní Evropě – a stal se také jeho prezidentem. Byl aktivním členem řady českých a zahraničních odborných společností, inspektorem Světové asociace dárců kostní dřeně a předsedou výboru pro podporu transplantačního programu východoevropských zemí při EBMT.

Za Vladimírem Kozou toho ale zůstalo mnohem více než jen odborné medicínské a organizační dílo. Důležitým rysem jeho osobnosti byl vztah ke kolegům. Měl mimořádný dar motivovat a nenásilně vést své podřízené. Měl schopnost je pro své vize a cíle nadchnout tak, že na jejich splnění pracovali s podobným úsilím, jako na nich pracoval on sám. Úspěchy jeho oddělení dosažené s nevelkým

týmem spolupracovníků jsou důkazem toho, že dokázal každému nalézt jeho místo, jeho „parketu“ a z každého dostat to nejlepší. Přirozeně četné odborné diskuze či spory s kolegy nejen na našem oddělení (ve kterých se většinou nakonec ukázalo, že pravdu měl on) zvládal s nenapodobitelnou tvrdohlavostí, ale současně s noblesou, velkorysostí a humorem.

Samostatnou kapitolou byl pak jeho mimořádný, vnímavý vztah k pacientům. Nezažil jsem jiného lékaře, který dokázal tak přirozeně skloubit výsostně profesionální, ale zároveň citlivý a lidský přístup ke všem nemocným. My všichni jsme s úžasem sledovali, jak několika slovy dokázal pacientovi zvednout náladu nebo ho znovu motivovat v pokračování léčby.

Vladimír Koza byl nejen skvělý lékař, ale především moudrý, charismatický

a všestranně vzdělaný člověk se zálibou v knihách, vážné hudbě a výtvarném umění.

V dnešní unifikované a standardizované době jeden z posledních velkých originálů!

*„...když svůj jsi, všem nechť druhem jsi se stal, když, sbratřen s davem, uchováš si hrdost a nezpyšníš, byť mluvil s tebou král,
(...)*

*pak pán, pak vítěz na širé jsi zemi –
a co je víc: pak, synu můj, jsi muž!”*

R. Kipling

(Úryvek z básně Když, kterou měl V. Koza zarámovanou nad svým pracovním stolem.)

Jménem Hematologicko-onkologického oddělení FN Plzeň
MUDr. Pavel Jindra, Ph.D.